

**LIETUVOS BANKAS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2024-01-26 Nr. 429-21

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2023 m. rugsėjo 28 d. pareiškėjas informavo draudiką apie tai, kad 2023 m. rugsėjo 23 d. automobilio „Ford Grand C-Max“ (valst. Nr. *Duomenys neskelbtini*) (toliau – kaltininko automobilis) vairuotojas važiuodamas atbuline eiga apgadino jo automobilį „Mazda 3“ (valst. Nr. *Duomenys neskelbtini*) (toliau – pareiškėjo automobilis). Kaltininko civilinę atsakomybę įprastine transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartimi apdraudęs draudikas pareiškėjo pranešimo pagrindu pradėjo žalos administravimą.

Draudikas, įvertinęs žalos dydį, 2023 m. rugsėjo 28 d. pareiškėjui pranešė, kad apskaičiuota 255,61 Eur dydžio draudimo išmoka už sugadintą galinį kairės pusės sparną ir galines kairės pusės duris.

Pareiškėjas nesutiko su pasiūlyta draudimo išmokos suma ir nurodė draudikui, kad įvykio metu kaltininkas važiuodamas atbuline eiga atsitrenkė į pareiškėjo automobilio galinį bamperį ir jį sulamdė, po to dar iškrito numerių apšvietimo lemputė, taip pat buvo sulamdytos bagažinės durys. Be to, pareiškėjas nurodė, kad po šio įvykio kaltininkas bandė šalia pasistatyti automobilį ir tada subraižė pareiškėjo automobilio galines dureles ir sparną. Šias aplinkybes, pareiškėjo teigimu, patvirtina pats įvykio kaltininkas, jos aprašytos ir įvykio deklaracijoje. Atsižvelgdamas į tai, pareiškėjas prašė išmokėti 1 300 Eur draudimo išmoką, atlyginančią per 2023 m. rugsėjo 23 d. įvykį patirtą žalą.

Gavęs pareiškėjo pretenziją, draudikas kreipėsi į partnerę UAB „Smart Claims“ su prašymu atlikti papildomą abiejų automobilių apžiūrą ir pateikti pareiškėjui bei eismo įvykio kaltininkui anketas su papildomais klausimais apie eismo įvykio aplinkybes.

2023 m. spalio 5 d. draudikui buvo pateikta abiejų automobilių apžiūros išvada, kurioje nurodyta, kad per apžiūrą nenustatyta dviejų kontaktų požymių: eismo įvykio kaltininkas paaiškino, kad susidūrimo metu pareiškėjo automobilį kliudė galinio bamperio dešinė puse. Įvykio schemoje kontakto vietą pavaizdavo pareiškėjo automobilio galinių kairės pusės durų zonoje. Atsižvelgdamas į tai, kad sulyginus automobilių sugadinimus nenustatyta antrinio smūgio požymių, draudikas pareiškėjui išmokėjo neginčijamą draudimo išmokos sumą – 255,61 Eur.

Pareiškėjas nesutiko su tokiu draudiko sprendimu, todėl pateikė prašymą nagrinėti ginčą Lietuvos banke, jame iš esmės pakartojo pretenzijoje draudikui nurodytus argumentus bei prašė atlyginti patirtą žalą dėl automobilio bagažinės ir galinio bamperio apgadinimų.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas, kuriame draudikas nurodė, kad 2023 m. gruodžio 13 d. draudiko ekspertas Mantas Petrauskas parengė įvykio sugadinimų ekspertizę (toliau – Eksperto išvada), joje, atlikus tyrimą ir techniškai įvertinus abiejų eismo įvykyje dalyvavusių transporto priemonių sugadinimus, nustatyta, kad negalima laikyti per deklaruotą įvykį atsiradusiais ant pareiškėjo automobilio užfiksuotų galinio bamperio, dešinės pusės rato arkos, dešinės pusės durų ir bagažinės dangčio apgadinimų.

Atsižvelgdamas į tai, kad pagal eismo įvykio deklaracijoje nurodytus duomenis ir automobilių padėtis sutampa tik eismo įvykio kaltininko automobilio galinio bamperio ir nukentėjusio automobilio galinių kairės pusės durų ir kairės pusės sparno sugadinimai, draudikas nurodė pagrįstai atlyginęs žalą tik už šias apgadintas detales, atsižvelgdamas į tai, kad pareiškėjo

automobilio galinio bamperio ir bagažinės dangčio apgadinimai nesutampa su kaltininko automobilio sugadinimais, draudikas prašė pareiškėjo reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Iš ginčo šalių pateiktų duomenų matyti, kad ginčas kilo dėl draudimo išmokos dydžio.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, Lietuvos banko nuomone, būtina įvertinti draudiko sprendimo atsisakyti mokėti papildomą draudimo išmoką dėl pareiškėjo automobilio bagažinės ir galinio bamperio apgadinimų pagrįstumą.

Draudimo teisinius santykius reglamentuojančiuose teisės aktuose¹ nustatyta, kad draudimo apsauga – tai draudiko įsipareigojimas sumokėti draudimo išmoką, įvykus draudžiamajam įvykiui – atsitikimui, nustatytam įstatyme ar draudimo sutartyje.

Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad, remiantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsniu, Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 ir 98 straipsniais, Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo (toliau – TPVCPAD) įstatymo 16 straipsnio 1 dalimi, draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką atsiradimas siejamas su draudžiamąjį įvykių faktą nustatymu. Draudžiamasis eismo įvykis vertintinas kaip eismo įvykis, kai transporto priemonės valdytojui (už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę) dėl padarytos žalos nukentėjusiam trečiajam asmeniui atsiranda civilinė atsakomybė².

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje konstatuojama, jog TPVCPAD santykiuose nustatytos išimties, kada draudikas gali nemokėti draudimo išmokos ar reikalauti ją gražinti, apima du atvejus: 1) jei įvykis yra nedraudžiamasis (TPVCPAD įstatymo 21 straipsnis); 2) jei atsakingas už žalą padarymą asmuo ar nukentėjęs trečiasis asmuo buvo nesąžiningi ir (ar) elgėsi neapdairiai ir nerūpestingai (TPVCPAD įstatymo 22 straipsnis).³

Draudikas, siekdamas pagrįsti sprendimą atsisakyti mokėti draudimo išmoką dėl automobilio bagažinės ir galinio bamperio apgadinimų, rėmėsi Eksperto išvados duomenimis. Minėtoje išvadoje nurodyta, kad iš tyrimui pateiktų duomenų nustatyta: „2023-09-23 Eismo įvykio deklaracijoje nurodyta, kad už eismo įvykį atsakingas automobilio Ford C-Max vairuotojas. Šioje deklaracijoje automobilio Mazda 3 (eismo įvykio deklaracijoje pažymėtas raide „A“) sugadinimai pažymėti: bagažinės dangtis, bamperis gale, galinis sparnas ir durelės. Automobilio Ford C-Max (eismo įvykio deklaracijoje pažymėtas raide „B“) sugadinimai pažymėti: pabrėžtas bamperis. Virš schemos nurodyta: važiuojant atbuline eiga užkabinau automobilį A (užpakalinė kairė dalis) automobilis A – stovėjo.“

Eksperto išvadoje aprašant pareiškėjo automobilio sugadinimus nurodyta, kad ant pareiškėjo automobilio matosi tokie išoriniai sugadinimai: „apibrozdintos galinės kairės pusės durys; apibrozdinta galinės kairės pusės rato arka; apibrozdintos galinės dešinės pusės durys; apibrozdinta galinės dešinės pusės rato arka; apibraižytas galinis bamperis centrinėje dalyje, dešinėje, įlenkimas kairėje pusėje; apgadintas valstybinio numerio apšvietimas, įlenktas galinis bagažinės dangtis“.

Eksperto išvadoje taip pat nurodyta, kad atliktas tyrimas leidžia daryti išvadas, kad kaltininko automobilis kontaktavo dešinės pusės galiniu bamperiu apytiksliai 40–65 cm aukštyje ir bamperio viršutine dalimi 80–85 cm aukštyje, įvertinus pareiškėjo automobilio sugadinimus, 40–65 cm ir 80–85 cm aukštyje nustatyti šie sugadinimai: dešinės pusės durys ir dešinės pusės rato arka, kairės pusės durys ir kairės pusės rato arka.

¹ Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsnis, Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 straipsnio 11 dalis.

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. gruodžio 22 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-531-701/2016.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. balandžio 21 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-104-403/2021; 2019 m. liepos 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-257-1075/2019.

Įvertinus per deklaruotą eismo įvykį galėjusius atsirasti apgadinimus bei visus kitus nustatytus automobilio apgadinimus, Eksperto išvadoje nurodyti šie su įvykiu nesusiję pareiškėjo automobilio apgadinimai: galinio bamperio (nesutapatinamas su kaltininko automobilio bamperio įbrėžimu pagal aukštį ir sugadinimo pobūdį), dešinės pusės arkos ir dešinės pusės rato arkos (sugadinimai nesutampa su eismo įvykio deklaracijoje nurodytomis automobilių padėtimis) ir galinio bagažinės dangčio (įlenktas buku daiktu, aukštis 90–100 cm).

Remiantis ekspertinio tyrimo duomenimis, Eksperto išvadoje konstatuojama, kad, įvertinus abiejų transporto priemonių sugadinimus, negalima pagrįsti ir laikyti per deklaruotą įvykį atsiradusiais galinio bamperio apgadinimų, dešinės pusės rato arkos, dešinės pusės durų apgadinimų ir bagažinės dangčio įlenkimo.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad Eksperto išvada buvo parengta vadovaujantis administruojant įvykį draudiko surinktais dokumentais ir minėtiems įrodymams neprieštarauja. Eksperto išvadoje buvo išsamiai įvertinti abiejų įvykio dalyvių paaiškinimai apie įvykio aplinkybes, taip pat eismo įvykio deklaracijos, automobilių sugadinimų ir įvykio vietos apžiūros duomenys. Taigi, nėra pagrindo kritiškai vertinti ekspertinio tyrimo ir Eksperto išvados nepripažinti kaip objektyvaus įrodymo, galinčio pagrįsti įvykio mechanizmo ir pareiškėjo valdyto automobilio sugadinimų priežastinį ryšį su nurodytomis įvykio aplinkybėmis⁴.

Svarbu pažymėti, kad Eksperto išvadą parengęs specialistas turi specialių žinių, reikalingų eismo įvykio aplinkybėms ištirti, tai yra nuolatinė ir įprasta jo veiklos dalis. Objektivių duomenų, leidžiančių abejoti Eksperto išvados pagrįstumu, Lietuvos bankui nebuvo pateikta.

Pareiškėjas, grįsdamas savo prašymą atlyginti žalą dėl pareiškėjo automobilio bagažinės ir galinio bamperio apgadinimų, nurodė, kad automobiliai kontaktavo du kartus: pirmą kartą eismo įvykio kaltininkas įvažiavo į pareiškėjo automobilio šoną, antrą kartą įvažiavo į pareiškėjo automobilio galą, būtent antro kontakto metu, pareiškėjo teigimu, ir buvo apgadintos detalės, dėl kurių kilo ginčas. Pareiškėjas nurodė, kad eismo įvykio kaltininkas aplinkybes dėl dviejų automobilių kontaktų patvirtino.

Vertinant šiuos pareiškėjo teiginius Lietuvos bankui pateiktų duomenų kontekste, pažymėtina, kad nei eismo įvykio deklaracijoje, nei papildomuose paaiškinimuose apie eismo įvykio aplinkybes, dėl kurių į eismo įvykio kaltininką kreipėsi draudiko partnerė UAB „Smart Claims“, eismo įvykio kaltininkas tokių duomenų nenurodė, priešingai, eismo įvykio deklaracijoje nurodyta: „Važiuojant atbuline eina užkabinau automobilį A (užpakalinė kairė dalis). Automobilis A stovėjo aikštelėj.“ Papildomuose paaiškinimuose apie eismo įvykio aplinkybes eismo įvykio kaltininkas nupiešė vieno eismo įvykio schemą, pagal kurią kontaktavo eismo įvykio kaltininko galinis dešinys kampas su pareiškėjo automobilio kairiu šonu.

Pareiškėjas taip pat nepateikė jokių duomenų, pagrindžiančių jo teiginius, kad, eismo įvykio kaltininko teigimu, automobiliai kontaktavo du kartus. Be to, Ekspertinėje išvadoje nėra duomenų apie eismo įvykio kaltininko automobilio apgadinimus, susijusius su galimai antru įvykiu. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad bylos duomenys pareiškėjo teiginių apie antrą automobilių kontaktą negali pagrįsti.

Remiantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visumos vertinimu, darytina išvada, kad draudikas įrodymais pagrindė, jog pareiškėjo automobilio galinio bamperio ir bagažinės apgadinimai negalėjo atsirasti deklaruoto eismo įvykio metu. Atsižvelgiant į tai ir į draudimo teisinius santykius reglamentuojančiuose teisės aktuose draudikui suteiktą teisę nustatyti dėl eismo įvykio apdraustam automobiliui padarytą žalą (TPVCAPD įstatymo 3 straipsnio 1 dalis bei 19 straipsnio 6 dalis), pareiškėjo reikalavimas dėl papildomos draudimo išmokos dalies mokėjimo yra atmestinas.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

⁴ Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2015 m. birželio 17 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. 3K-3-386-469/2015, konstatavo, kad kritiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys prieštaringas, išvados neišplaukia iš tyrimo eigos, išvada parengta neatlikus tyrimo arba jis atliktas neišsamiai, ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonių dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų.

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Finansinių paslaugų ginčų nagrinėjimo
skyriaus vadovė, pavaduojanti direktorių

Rasa Cicėnienė